

Література:

1. Ботушанський В.М. Сільське господарство Буковини (друга половина XIX-початок XX ст.) – Чернівці: Золоті литаври 2000 – 340 с.
2. Власюк В. М. Розвиток орендно-земельних відносин у фермерських господарствах Чернівецької області // Економіка АПК. - 2002. - №8. - С.27-30.
3. Греков С. Особливості розвитку фермерства в Чернівецькій області // Матеріали другого Всеукраїнського наукового семінару . – Ч.2 – Тернопіль, 2002. – С.140-144.
4. Гузак Б.С., Загребельна Н.І., Цигода Н.В., Загребельний В.В. Організація обліку у селянському (фермерському) господарстві // Економіка АПК. – 2002. – №4. – С. 81-90.
5. Матеріали статистичної звітності відділу по розвитку фермерських (селянських) господарств Чернівецької облдержадміністрації за 2000-2002рр.
6. Мордвінов О. Удосконалення земельних відносин у фермерському секторі України // Економічний часопис. – 1999. - № 6. – С.43-46.

Summary:

Sergij Grekov. THE PECULIARITIES OF THE FORMATION FARMING ECONOMY ON THE TERRITORY OF NORTH BUKOVINA.

Farming – it is a typical kind of enterprise activity in the sphere of agriculture? In which could perfectly interact the main qualities of the businessman and a person, which is interested in reaching of success in activities, business and human life.

УДК 911.3:33-032.35(447.8)

Андрій МАНЬКО

ЛЬВІВСЬКО-ВОЛИНСЬКИЙ ВУГІЛЬНИЙ БАСЕЙН: ТРАНСФОРМАЦІЯ І ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК

Ситуація яка склалася з Львівсько-Волинським вугільним басейном є мало вивчена і потребує втручання науковців. Сучасний стан басейну є в досить критичному стані: закриваються шахти, зменшується вуглевидобуток, населення залишається без роботи.

Мета мого дослідження виявити як відбувалася трансформація басейну, для того щоб удосконалити його структуру в майбутньому.

Львівсько-Волинський вугільний басейн зароджувався в контексті економічної політики тодішнього Союзу і пов'язувався для створення паливної бази для потреб західних областей України, Прибалтики, Білорусі, Молдови. Раніше вугілля сюди доставляли з Донбасу і Польщі. Зараз басейн є паливною базою виключно Західної України і потребує реорганізації. Отже, основною проблемою є трансформація і реорганізація структури промисловості Львівсько-Волинського вугільного басейну.

Відомо, що ще в 1912 р. російський геолог М.І. Тетяєв в одному із своїх досліджень висловив думку що в районі Волинсько-Подільської височини залягає кам'яне вугілля. Однак це припущення було поховано сілезькими вуглепромисловцями, які лякалися конкуренції. Треба сказати, що праця Тетяєва була надрукована в 1912 році в Бельгії і вийшла малим тиражем [2].

В 1931 році польський вчений, професор Варшавського університету Я. Самсонович провів геологічні дослідження Волині і підтвердив припущення Тетяєва. Він написав цікаву статтю на цю тему і надрукував в інтернаціональному видавництві Польської Академії наук. Я. Самсонович науково доказав, що в Західній частині Волині є кам'яновугільні поклади. Інтенсивні геологічні дослідження, а також систематичне вивчення геологічної будови території нового басейну розпочалися після возз'єднання західноукраїнських земель в єдину Україну. [2]

У 1961 році у Львові виходить праця Ф.Д. Заставного "Край вугілля, нафти, газу". У цій книзі розповідається про багаті паливні ресурси Львівсько-Волинського вугільного басейну, про розвідку, видобуток і використання кам'яного і бурого вугілля, нафти, горючого газу, торфу, перспективи розвитку паливної промисловості. [3]

На сучасному етапі вийшло два унікальних видання. В 2001 році під загальною редакцією Я.М. Наливайка створено "Довідник директора шахти". У цьому довіднику розповідається, як правильно керувати шахтами ДХК "Львіввугілля". Також цей довідник насичений картами, таблицями і іншими картосхемами.

У цьому ж 2001 році виходить з друку книга Володимира Вербиченка "Львіввугілля: тепло "сонячного каменю". Це праця є унікальною своїми фотографіями, картосхемами і статистичними даними. У ній розповідається як про Львівсько-Волинський вугільний басейн загалом так і про кожену шахту окремо. Це книга, без сумніву, є надбанням для науковців.

Будемо вірити, що в майбутньому будуть провадитися дослідження Львівсько-Волинського вугільного басейну, які дадуть вагомі результати в розвитку вугільної промисловості.

Слід розглянути еволюцію Львівсько-Волинського вугільного басейну, прослідкувати зміни які відбулися, запрополювати трансформувати і реорганізувати структуру промисловості Львівсько-Волинського басейну, адже в такому стані як зараз басейн не може функціонувати. Для того щоб змінити структуру промисловості басейну потрібні інвестиції, як вітчизняні так і з-за кордону. Також потрібне втручання держави загалом і міністерства палива та енергетики зокрема, тому що самі підприємства басейну не зможуть вийти із скрутного становища. На мою думку реально отримати і закордонні, і вітчизняні інвестиції.

В 1938 році пробурили перші свердловини в районі Тартакова, Сокаля, Буська та Задвір'я Львівської області. Внаслідок виявили кам'яновугільні відклади з прошарками вугілля потужністю до 0,5 м, а біля Задвір'я і до 0,9 м.

Площа басейну – 10 тис. км². Залягання вугілля на глибинах від 315 до 550 метрів, майже горизонтальне (не більше 7 градусів).

За Володимиром Вербиченком, розвідано і освоєно частини басейну з виявленою промисловою вуглепосістю займають площу більше 5 тис. км². В її межах з півночі на південь виділяються шість родовищ, п'ять з яких знаходяться на території Львівської області. Це Межирічанське, Забузьке, Сокальське, Тягівське, Любельське родовища [1].

Станом на 01.01.2000 геологічні запаси вугілля складають близько 1 мільярда 840 мільйонів тонн. Тільки по Любельському і Тягівському родовищах, де можливо побудувати 9 нових шахт, запаси складають 1 мільярд тонн високоякісного коксівного вугілля.

Під час розвідки і розробки родовищ були визначені якісні показники вугілля. Забузьке і Сокальське родовища (у центрі басейну): вологість – 2,0-5,0%, зольність – 12-24%, сірчистість – 1,5-4,0%, вихід легких речовин – 34-39%, теплотворна здатність – 7500-8300 ккал/кг, товщина пластичного шару – 10-19 мм, кількість вуглецю – 77,0-82,0%, питома вага – 1,23-1,31 г/см³, щільність – 1,12-1,21 г/см³, мікротвердість (південно Забузького родовища) – 33-35 г/мм², відбивна здатність – 7,75-8,3%. Таким чином, на півночі Забузького родовища вугілля марок від довгоцолуменевого до газового. На решті території Забузького і Сокальського родовищ газове вугілля. На півдні Забузького родовища за показниками вугілля від газового до жирного.

Межирічанське і Тягівське родовища: вологість – 0,4-2,3%, зольність – 7-21%, сірчистість – 1,5-4,5%, вихід легких речовин – 29,0 – 35,0%, теплотворна здатність – 7900-8850 ккал/кг, товщина пластичного шару 17-22 мм, вміст вуглецю – 80-87, питома вага – 1,22-1,29 г/см³, щільність – 1,15-1,25 г/см³, мікротвердість – 32,3-39,0 г/мм², відбивна здатність 8,2-8,75%.

Волинське родовище і вологість – 3,5-6,5%, зольність 14-26%, сірчистість – 2-5,5%, вихід легких речовин 36-44%, теплотворна здатність 7200-7900 ккал/кг, товщина пластичного шару 6-12 мм, кількість вуглецю – 75,0-79,0%, питома вага – 1,28-1,34 г/см³.

щільність 1,08-1,17 г/см³, мікротвердість 27-31,5 г/мм², відбивна здатність 7,45-7,95%. Його можна віднести від довгополюменевого до газового.

За В. Вербиченком, терміни експлуатації шахт планувались від 30 до 53 років, виробнича потужність басейну 20 мільйонів тонн вугілля на рік. Отже, час експлуатації шахт давно вичерпав себе і галузь потребує трансформації і реорганізації [1]. Слід сказати, що закривати потрібно лише ті шахти, що відпрацювали шахтні поля, а інші перспективні слід реорганізувати. Структуру промисловості Львівсько-Волинського вугільного басейну слід частково трансформувати наступним чином: населення, яке стало безробітним в результаті закриття шахт слід залучити в інші галузі промисловості, такі як харчова, легка, лісова, хімічна. Також частина населення може бути залучена в сільське і рибне господарство, яке може прокормити велику кількість людей. Значна частина населення повинна бути залучена в сферу послуг, як на території басейну, так і в прилеглих районах, адже сфера послуг в усіх Європейських державах і США займає дуже вагоме місце. Робітники, які залишилися працювати на шахтах і інших підприємствах Львівсько-Волинського вугільного басейну повинні бути заохочені преміями і іншими матеріальними винагородами за успіхи в своїй праці. Також самі шахти і підприємства повинні мати матеріальні заохочення. Ці всі кроки потребують належного фінансового становища. Тому директори шахт повинні залучати інвестиції, як вітчизняні так і закордонні, підписувати різноманітні міжнародні угоди і проекти. Все це має покращити стан вугільної промисловості в Україні.

Щоб робити певні прогнози на перспективу басейну, потрібно знати його минуле, прослідкувати еволюцію. Отже розглянемо хроніку літопису Львівсько-Волинського вугільного басейну:

- 31 січня 1948 року ЦК ВКП (б) і Рада Міністрів СРСР прийняли постанову про розвиток вуглевидобутку в західних областях України;
- листопад 1951 року – початок будівництва шахтарського селища на околицях міста Кристинопіль, яке перейменували на Червоноград;
- серпень 1952 року – початок спорудження першої на Львівщині шахти № 4 “Великомостівська”;
- 1953 – 1954 рр. – спорудження другої, третьої, п’ятої “Великомостівських”;
- грудень 1954 року – утворення комбінату “Укрзахідшахтбуд”;
- 1959 рік – гірники Львівсько-Волинського басейну видобули 2,7 мільйони тонн палива;
- 1973 рік – гірники Червонограда вперше видобули 10 мільйонів тонн палива;
- 25 січня 1980 року – здано в експлуатацію центрально-збагачувальну фабрику “Червоноградська”.

На теперішній час резервом ДХК “Львіввугілля” служать чотири ділянки : шахти №№ 3 і 4 “Червоноградські”, № 1 “Тяглівська”, № 1 Любельська на загальну виробничу потужність біля 6 мільйонів тонн вугілля.

Зважаючи на те, що Україна найближчим часом не зможе, з ряду причин, збільшити видобуток альтернативних вугіллю енергоносіїв (нафти та газу), головним завданням стає збільшення вугледобутку до 150 млн. тонн на рік з забезпеченням цінової конкуренції на світовому ринку і доступу до нього. Це вимагає скорочення собівартості вугілля шляхом залучення інвестицій на перспективні шахти, закриття безперспективних (біля 60 з 190 діючих шахт), доля яких в загальному вугледобутку незначна (3-4%). Усі ці проблеми стосуються Львівсько-Волинського вугільного басейну.

Під загрозою закриття можуть опинитися ряд шахт, де намітитися занепад виробництва, зростання собівартості вугілля, погіршення його якості. Якщо не прийняти своєчасних кардинальних заходів по попередженню таких негативних явищ та з приватизацією електростанцій, які є основними споживачами вугілля, шахти можуть зіткнутися з різким скороченням або і повною відмовою попиту на нього.

Тому перед керівництвом ДХК “Львіввугілля” і шахт постають такі першочергові завдання:

1. Неприпинні роботи по концентрації гірничих робіт.
2. Концентрація трудових ресурсів.
3. Суттєве поліпшення якості вугілля.
4. Вдосконалення організації виробництва на науковій основі.
5. Енергійна і продуктивна робота служби маркетингу.

Вирішення цих завдань означатиме подальше існування міст і селищ регіону Львівсько-Волинського вугільного басейну з подальшою перспективою на майбутнє.

Література:

1. Вербиченко Володимир. "Львіввугілля: тепло "сонячного каменю". Львів, 2001. – 255с.
2. Довідник директора шахти /За ред. Я.Паливайка. – Львів, 2001. –176 с.
3. Заставний Ф.Д. Край вугілля, нафти, газу. –Львів, 1961. –182 с.

Summary:

LIVIV VOLYN BASIN: TRANSFORMATION AND FUTURE DEVELOPMENT.

Actual problems of formation of territorial structure of Lviv coal basin's industry are represented in the article. Main aspects of the market transformation of the economy of the basin's are analyzed. Perspective ways of development of the territory are argued.

УДК 911.3

Любов КОТІК

ТРАНСФОРМАЦІЯ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ М. ЛЬВОВА

Авіаційний транспорт Львова – складний елемент транспортної системи міста, що забезпечує регулярне перевезення пасажирів та транспортування вантажів різноманітної кількості та гатунку. Його роль не обмежується масштабами самого міста, а розповсюджується на всю область зокрема та західний регіон України загалом. Він разом з такими авіаційними утвореннями як Державний міжнародний аеропорт "Бориспіль", муніципальний аеропорт "Київ" (Жуляни), державне авіапідприємство "Донецьк-Схід авіалінії", Харківською та Сімферопольською авіагаванню формує авіаційний каркас держави та її обличчя на світовому ринку авіаперевезень та авіаційних послуг. Економічні перетворення, що охопили господарський комплекс Львівської області торкнулися й авіаційного транспорту привнісши з собою зміни його компонентної та функціонально-організаційної структури. За таких обставин набуває актуальності потреба вивчення даних змін з метою накреслення шляхів подальшого розвитку авіації регіону.

Дослідженню проблем авіаційного транспорту в національній науці присвячені праці економіко-географів О. Тошчієва (Одеса), М. Мацяха, І. Ровенчака, О. Бордун (Львів), І. Коротун (Рівне) тощо. Однак, авіаційний транспорт у них розглядається на загальнодержавному рівні й нез'ясованими залишаються його регіональні особливості.

Метою дослідження є розкрити проблеми функціонування авіаційного транспорту м. Львова на етапі трансформаційних перетворень авіаційної галузі України та накреслити перспективи його подальшого розвитку.

Дослідження проведені на основі аналізу та синтезу доступної статистичної інформації та фінансової звітності діяльності авіаційних підприємств м. Львова.

Заснований за часів Австро-Угорщини (1884 р.), авіаційний транспорт м. Львова на зламі тисячоліть утворює могутню структуру, що поєднує в собі власне аеропорт, авіаперевізну компанію та авіаційно-ремонтний завод. Сюди ж бажано включити і види спортивної та приватної (хобі-авіації) авіації. Останні всликої популярності набули у Львові за роки незалежності України, коли державній авіації був даний дозвіл на проведення комерційної діяльності, зокрема здача в оренду для здійснення приватних польотів